

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Vezércikk: A vallás- és közoktatásügyi költségvetés és a protestánsok. — A lelkészek tanulófiat segélyző intézet tagjainak névsora. *Okályi Adolf.* — Egy kis adalék a Gálik cikkéhez *Czékus László.* — *Tárca.* A miskolci ág. hitv. ev. nőegylet 50 éves örömmünnepe. Petrovics Soma szentesi lelkész, csanád-csongrádi főesperes jubileuma *S-s.* — *Bejelent.* — *Nekrológ.* — *Pályázat.*

A vallás- és közoktatásügyi költségvetés és a protestánsok.

II.

Az előttünk fekvő adatokból most már módunkban van részletesen foglalkozni e ránk nézve annyira tanulságos tárggyal. Első közleményünkben röviden rámutattunk Ballagi Aladár ref. tanácsbíró urnak e vita folyamán tanúsított sajtóságos magatartására. Most a többi szónokok beszédével foglalkozunk. Előtte és utána számosan szólottak hozzá a költségvetéshez. Amennyire módunkban áll, röviden összegezzük az általuk mondottakat.

Sághy előadó az általános pénzügyi helyzetre való tekintettel sajnálja, hogy a nagyobb-szabású kulturcéllok megközelítésére nincsen elegendő pénz.

Szabó István a testnevelésnél óvatosságot ajánl, nem bravuros, nem fárasztó, de a fáradt agyat pihentető gyakorlatokkal, hogy az élvezetet nyujtsa, buzdítson! A tanítóképzőben az atletika módszerét kívánja taníttatni és a tornatanítók fizetésének rendezését eszközölni.

Návay Lajos az oktatás szabadságának híve, de az állami felügyelet teljes épségben tartása mellett. Nem helyesli, ha az autonómia czégére alatt csak jogokat követelnek, de az oktatás szempontjából fennálló köteleseket nem teljesítik. A társadalom nem siet az államnak népnevelési céljaiban segítségére. Az ellenőrzést jársonként óhajtja szervezni s az iskolaszéki tagság kvalifikációját emelni, az iskolaszékeknek a mulasztókkal szemben bírságot adni, az iskolaköteles cselédek tartását szigorúan büntetni. Még az ismétlő oktatásnál főleg az írás-olvasás és számítás ismétlését, 15 éven-

tüli ifjak egyesületekbe tömörítését, a tanítóképzés élénk ellenőrzését ajánlja tanügyi szempontból igazán nagyon figyelemreméltó beszédében.

Bella Mátyás a nemzetiségi vidékeken szerzett tapasztalatairól számol be s kimutatni igyekszik az 1907. évi XXVII. t.-cz.-ben lefektetett célok helytelenségét. Követeli az evang. egyház autonomiájának sértetlenségét, az 1848. XX. t.-cz. teljes végrehajtása végett a csanád-csongrádi egyházmegye m. é. közgyűlési határozata érvényesítését.

Nagy Sándor az államosítás híve, az állami iskolákat hazafias érzésű nemzetiségi lakosok közt kívánja felállítani. A tanfelügyelőknek az iskolamulasztókkal szemben bírságot adni óhajt. Az államsegélyt a renitens nemzetiségi egyházfők ellenére is meg akarja adni az egyes iskoláknak. A felekezeti népiskolákban és ovodákban alkalmazottak fizetését az államiakéval egyenlővé óhajtja tenni. A tanítóképzést intenzívebbnek szeretné látni, szükségesnek véli a tanfolyamoknak egy évvel szaporítását. A tanárok fizetésrendezését a kormány figyelmébe ajánlja.

Vlád Aurél nemzetiségi szempontokból szól és kevesli a gör. kel. egyháznak juttatott állami hozzájárulást. *Csóti Géza* a tanítóképzést kívánja reformálni, a kath. autonómiát sürgeti, a kongruát és párbérváltságot állami pénztárból akarja fedeztetni, *Halász Lajos* a diplomatikusok proletariátusa ellen szól.

Somogyi Aladár színészeti ügyekben beszél s általános megütközéssel fogadott beszédében támadja Molnár Viktor államtitkárt. *Buzáth Ferencz* ingyenes népoktatás helyett jobb szeretné a népiskolák számának szaporítását. A protestánsoknak az 1848. XX. t.-cz.-en alapuló igényei kielégítését nem perhorreskálja, de követeli a róm. és gör. kath. kongrua rendezést, középiskola segé-

lyezést, autonomia megadást. Számadatait önkéntesen csoportosítja annak feltüntetésére, hogy mily sokat élveztek az állami pénztárból a protestánsok s mily keveset a róm. katolikusok. Fenyeget a róm. katolikusok elkeseredésével, ha az ő igényeik nem teljesíttetnek. — Szóval: ők a szükségét szenvedők, ők a megrövidítettek, — mi pedig már hallgassunk. Ismerjük ezeket az átlátszó néppárti fogásokat. — *Zakariás János* a székelly nép terhes adózását, az u. n. képezést teszi szóvá. E fogalom czímén minden terményük egyötödével áldoznak a papnak. Hát ez valóban türhetetlen, középkori állapot. Az elnemzetietlenedő irányzat ellen nemzetiségi vidékeken ajánlja a középiskolák mellett magyar fiúk számára való internátust. Amerikába szakadt véreink gyermekeit is lehetne ott nevelni. *Markos Gyula* a kétféle alkalmaztatású tanítók számára egyforma fizetést, vasuti kedvezményeket kér s tiltakozik a magyar nevek nemzetiségi helyen való elváltoztatása ellen. *Vízy Ferencz* az iskolalátogatás és beiskolázás fogyatékoságáról beszél és úgy az alsóbb, mint a közép és felsőfokon az előadás, tanítás és tanulás gerinczvé a kevesebb anyagnak alaposabb megértését és a szakszerű képzés meghonosítását tenné. *Jánoky—Madocsányi Gyula* felszólalásáról már szözlünk. Megelégszik az eddigi iskoláztatási kényszerrel és az iskolaszékek eddigi rendszerével. A jogtudomány elemeinek népszerű előadását kívánja az ismétlődésben. A vallásügyi kérdésekben elfoglalt álláspontját már ismertettük. Ezután jött a protestáns *Ballagi* híres beszéde — a protestánsok ellen. Nagyon kevésbé ismeri a protestáns egyházak állapotát, aki úgy tud beszélni, mint *Ballagi*. Nagyon rossz szolgálatot tesz szenvedő és nélkülöző egyházának s ez által a magyar kulturának, akinek csak ennyi a mondani-valója. A protestáns egyházi sajtóról mondott haragos nyilatkozatával szemben pedig legyen elég csak annyi, hogy a gondolat és szólás-szabadság elvénél fogva mi ezentúl is *mindenkivel szemben* azt az álláspontot foglaljuk el, amelyet lelkiismeretünk szerint és egyházunk java érdekében elfoglalnunk kell! Ebben — azt hisszük — sem minket, sem prot. laptársainkat meg nem ingat semmiféle helyről jövő kirohanás. Nyugodt lehet *Ballagi* a haza sorsa felől; mi nem forradalmi úton, de kitartó, békés törekvéssel igyekezünk a protestáns egyházat törvényesen megillető jogok megvalósítására. *Lukács László* nemzetiségi szempontból szölt a kérdéshez. *Csitáry Béla* a tót nyelvnek egyetemi kathedrát kíván.

Goldis László tiltakozik a román egyháznak hazafiatlan jelzővel való felruházása ellen. *Gyuriss Emil* a katolikus autonómiát és kongruát sürgeti. Nagyon meg van elégedve *Ballagi* beszédével. Lehet is.

Pop Cs. István nemzetiségi ízű beszédet mondott.

Ezután jött a nap eseménye., *gf. Apponyi Albert* miniszter beszéde. Megállapítja, hogy a szónokok jórészt a népoktatás és a kultuskérdések körül mozogtak. Az elsőre nézve jelzi, hogy az 5 százalékos iskolai adót általánosítja, mi által a népiskolák számát állandóan szaporítani lesz módjában. Az iskola-kerülés meggátlása végett tervezi a gondatlan szülőknek politikai jogaik egy részétől büntetéképpen való megfosztását. A járási felügyelet eszméjét figyelemre méltónak találja. Az új iskolákat a szükséghez képest helyezi el. A gondnokságok előterjesztéseit figyelemben tartja. A nem magyarajkú népiskolákra nézve a magyar nyelv tanításának módszerét elkészítette. A nemzetiségi térről felhangzó vádak alaptalanok; ő nem áll útjában a nemzetiségek anyanyelvi kulturájának. A vallásoktatás terén az első 3 évben az anyanyelven való, a másik 3 évben a magyar nyelvvel megosztva, vegyesen leendő oktatást tartja helyesnek s rendelte el az állami iskolákban. Az óvodai törvény munkában van. A tanítóképzést szakszerű felügyelet alá kívánja helyezni s reformálni kívánja azt a tanítóknak több gyakorlati, gazdasági, szociális és jogi tudással leendő elláthatása céljából. Foglalkozik a középiskola s az érettségi vizsga reformjával is. Munkában van a tornatanítás reformja is. A művészeti kérdések után áttért a miniszter a kultuskérdések tárgyalására. Hogy ezeknek mennyire gerinczvé vált ma már az 1848. XX. t.-cz., mutatja az, hogy maga a miniszter beszédében a legkülönbélebb kultuskérdéseket érintve vagy 8-szor idézte az 1848-as törvényhozást. Nagy elégtételünkre szolgál, hogy *Lukács László*val szemben épen *Apponyi* hivatkozott a protestáns egyházaknak nagy, kulturális szolgálataira, áldozataira. Megnyugvással fogadtuk azt a kijelentését is, hogy a lelkeszi kongruának korszerű rendezését törvényhozási úton, a korpótlék rendszer behozatalával munkába vette. Magunk részéről nem kifogásolhatjuk eszmei értelemben a r. katolikus autonomia és a r. katolikus congruára nézve tett ígéreiteit sem. Teljessé válhatnak aztán ez a megnyugtató érzés, ha mindentől függetlenül vehetnők figyelembe a miniszternek azt a határozott ígérteit: „a közös bizottságok me-

morandumában foglalt azon kívánalmakat, amelyek abban a most már megállapított 3,320.000 koronában nem találnak kielégítést, az éveknek bizonyos sorára megosztva szintén honoráljuk, szintén ki fogjuk elégiteni az állami pénzügyek által megengedett tempóban.

És örömteljessé fokozódhatnék bennünk ez a megnyugvás, ha szintén minden egyéb feltételtől függetlenül fogadhatnók és hallhatnók azt a miniszteri ígéretet is, hogy: „*óhajtjuk az eddig követett uton továbbhaladva az 1848.-iki törvényhozásnak nagy intenczióit megvalósítani, és pedig nemcsak a XX. t.-cz. 3. §-át, hanem annak 2-ik §-át illetőleg is.*”

Csak hogy — mély aggodalommal tölt el minket az ezen miniszteri ígéret megvalósítására nézve a miniszter nyilatkozataiból kitetszőleg megállapítható sorrend, rendszer és kapcsolat. Csak mint valami távoli bűvös lágy zene hangja szól e nyilatkozatból a protestánsok számára kedvező minden ígéret; s mint a közvetlen közelből felhangzó diadalmi harsona a r. katolikusok részére kiállításba helyezett előnyök.

Készségesen felkínálva a dúsgazdag r. kath. főpapság által fedezni hívatott róm. kath. papi kongrua — az állampénztárból, a közjövödelmekből, a mi filléreinkből, még pedig azonnal, már most! Évek hosszú sorára elhalasztva a protestáns kongrua korszerű rendezése, s amennyiben ez rendeztetik, ismét csak állampénztári úton lesz a róm. kath. kongrua járandóság felemelt összege is folyósítandó. Amott a róm. katolikusoknál az *autonomiával, a congruával az ő minden képzelhető óhajuk teljesítve lesz* — nálunk az 1904. évi memorandum jórészben túlhaladott, az idők folyamán beigazolt módon alacsonynak számított szükségleti tételeire nézve az évek hosszú sorára beosztandó segélyezés! Bizony ez kétféle bánásmód, kétféle törvényvalósítás. Es miért a junktim a kath. autonomia és a nekünk ígért segélyezés közt? A mi jogigényünk független a kath. autonomia létesítésétől!

Szomorúan láttuk, hogy részünkről senki fel nem szállt és a miniszter úrnak ott édes apai, itt mostoha apai eljárását szóvá nem tette. Mert akármennyire csak elv Ballagi szerint az egyenjogúság és viszonyosság, és akármennyire mondja is a miniszter, hogy az 1848. XX. t.-cz. teljes végrehajtásáig sohasem fogunk eljutni, „*mert hiszen a szükségletek egy variabilis mennyiséget képeznek*“ de az bizonyos, hogy az elv megsértése az, ha a mérték, a melylyel ide-oda mérnek, nem egyforma és nem igazságos, — a *variabilis mennyiségekkel*

szemben pedig igen egyszerű volna a számítás az állandó aránynak az adott variáns mennyiségekre való alkalmazásával.

Ezt fogjuk követelni tovább is, az 1909-iki kultusköltségvetési vita után is, míg csak teljes mérvben nem teljesülnek jogos igényeink.

A helyzet most már úgy alakul: lesz autonomiája a róm. kath. egyháznak is, a protestáns egyháznak is. A róm. kath. egyház az állam bőkezűségéből több mint egy milliárd alappal rendelkezik. Lélekszámarányban ennek reánk eső része a mi jogos követelésünk tárgya. Ezt kívánja az 1848. XX. t.-cz. akár mint elv, akár mint az elv alkalmazása.

A lelkészek tanulófiat segélyező intézet tagjainak névsora.

Több oldalról megnyilatkozott, s általam is helyeselt óhajnak teszek eleget, a midőn az „Óralló“ Nagytiszteletű szerkesztőjének szives engedelmével közzéteszem azon testületek és lelkésztársak névsorát, a kik részint mint alapítók, részint mint rendes tagok felkarolták a szűkös anyagi viszonyok között tengődő evangélikus lelkészek tanuló fiainak segélyezését. Ezek a nevek az intézetnek 1901-ben történt megalakítása óta az évenként kiadott jelentésekben szórványosan nyilvánosságra jutottak ugyan, miután azonban nem lehetetlen, hogy egyesek esetleg magok sem tudják, hogy valjon tagjai-e az intézetnek vagy nem, nem lesz érdektelen, s magára az intézményre hasznos is lehet, ha együttesen, csoportosítva is közreadjuk azok neveit, a kik a kartársi szeretetet s „egymásnak terhét hordozzátok“ elvét irták zászlajukra s a kik viszont keresztény önzetlenséggel pártfogolják a lelkészek, mint családapáknak azon törekvését, hogy fiaikból a hazának derék, művelt polgárokat, egyházunknak pedig hithű fiakat nevelhessenek.

A tagok neveit könnyebb áttekintés kedvéért egyházkerületek szerint csoportosítottam, megjelölve az egyházkerületet is, a melyikbe lakhelyök esik.

A tagok a következők:

I. Bányai egyházkerület:

a) Alapító tagok:

Br. Solymossy Lajos Arad-békés, Arad-békési egyházmege Arad-békés, Békési egyházmege Békés, Veres József esperes Békés, Dr. László Elek főorvos Békés, Okályi Adolt lelkész Békés, Mendöl Lajos lelkész Békés, Kovács Andor lelkész Békés, Rédei Károly lelkész Békés, Scholtz Gyula lelkész Békés, † Csermák Kálmán lelkész Békés, Placskó István lelkész Békés, özv. Kvacssala Jánosné birtokosnő Békés, Szarvasi egyházközség Békés, Mikolay István ügyvéd Békés, Csanád-csongrádi egyházmege, Zsilinszky Mihály ker. felügyelő Budapest, Budapesti Egyházmege Budapest, Margócsy István Pestmege, Zólyomi Egyházmege Zólyom, Zólyomi lelk. értekezlet Zólyom, Blatinczky Pál lelkész Zólyom.

b) Rendes tagok:

Liffa János lelkész Arad-békés, Gálik Mátyás lelkész Arad-békés, Koren Pál lelkész Arad-békés,

Hajts Bálint lelkész Arad-békés, Frint Lajos lelkész Arad-békés, Fammler G. Adolf lelkész Bács, Bácsai e. m. lelk. értekezlete Bács, Bohus Károly lelkész Bánát, Ponyiczky Pál lelkész Bánát, Kiss Kálmán lelkész Bánát, Bánsági Egyházmegye Bánát, Zvarinyi János, Keviczky László, Gajdács Pál lelkészek Békés, Horváth Sándor, Schranz János, Broschko G. Adolf lelkészek Budapest, Bereczky Sándor vall. tanár Budapest, Scholtz Gusztáv püspök Budapest, Kaczián János esperes Budapest, Petrovics Soma esperes Csánád-csongrád, Rácz Gyula, Kovács Kálmán, Áchim Mihály, Szeberényi Lajos (Fóthi), Kruttschnitt Antal, Gallé István, Noszkó István, Geduly Lajos lelkészek Pest m., Sztéhlo Gerő, Lukács Pál, Kovács Dániel, Bakay Péter lelkészek Zólyom, Menhardt Mihály lelkész Bács.

II. Dunáninnyi egyházkerület:

a) Alapító tagok:

Händl Vilmos esperes Nagyhont, Nagyhonti egyházmegye Nagyhont, Felsőnógrádi papi értekezlet Nógrád, Nógrádi egyházmegye Nógrád, Nagyszombati egyházközség Pozsony m., Pozsonymegyei egyházmegye Pozsony, Okályi Viktor tábori lelkész Pozsony.

b) Rendes tagok:

Bándy Endre lelkész Bars, Hrk János esperes Nógrád, Frenyó Gyula, Csövári Géza, Szlancsik Pál, Mihalovics Sámuel, Szlancsik Bogdoszló lelkészek Nógrád, Krupecz István alesperes Nagyhont, Fuchs Sámuel lelkész Nagyhont, Nehiba Lajos lelkész Komárom, Kövesi Béla lelkész Komárom, Hollerung Károly esperes Pozsony, Schleiffer Károly, Biszkup Béla, Farkas Géza lelkészek Pozsony.

III. Dunántúli egyházkerület:

a) Alapító tagok:

Pálmay Lajos lelkész Győr, Győri e. m. lelk. értekezlet Győr, Hofbauer Pál, Felsőszoproni egyházmegye Sopron, Tolna-baranyai dék. lelkészi kör Tolna.

b) Rendes tagok:

Horváth Sámuel esperes Győr. Isó Vincze lelkész Győr, Kirchner Elek orgonista Győr, Kund Sámuel esperes Középvás, Polgár János, Birta Dávid, Kuzma István, Magyar József, Kis János, Éder József, Kiss Imre, Terplán Jenő, Kovács István, Siftár Károly, Nagy György, Berke János, Porkoláb Gyula, Hima Sándor, Kapi Béla, Mesterházy László lelkészek Középvás, Stettner Gyula esperes Vas, Seregély Dávid lelkész Vas, Poszvék Sándor theol. ig. Sopron, Payr Sándor theol. tan. Sopron, Gurácz Ferenc püspök Veszprém, Bognár Endre lelkész Veszprém, Somlyóvidéki lelk. egylet Veszprém, Zatkalik Lajos lelkész Veszprém, Bakonyvidéki lelk. egylet Veszprém, Király Mátyás lelkész Zala, Horváth Dezső lelkész Veszprém.

IV. Tiszai egyházkerület:

a) Alapító tagok:

Tiszai egyházkerület, Zelenka Pál püspök Hegyalja, Draskóczy Lajos theol. tanár Sáros, Sárosi egyházmegye Sáros, Petrovics Pál lelkész Brassó, Gömöri egyházmegye Gömör, Gömöri papi értekezlet Gömör, Tátraaljai egyházmegye Tátraalja.

b) Rendes tagok:

Bohus Pál esperes Brassó, Szórady Lajos alesperes Brassó, Honétzy Pál lelkész Gömör, Altmann Gusztáv lelkész Sáros, Francz Vilmos lelkész Sáros, Zimmermann Andor, Scherffel Nándor, Faix Mihály lelkészek Szepes, Iglói egyházközség Szepes, Bortnyik György alesperes Tiszavidék, Czékus László lelkész Hegyalja, Nemes Károly lelkész Hegyalja, Kozlay József lelkész Tiszavidék, Simkovic János esperes Liptó, Christély Gyula lelkész Gömör.

A fentebbi névsorból láthatjuk, hogy a testületek még csak kis mértékben karolták fel egyesületüket. A kerületek közül mindössze a tiszai lépett az alapítók sorába, az egyházmegyék közül is még nagyon sok hiányzik. Hiszem, hogy a mint a közgazgatás költségeinek fedezésére adott államsegély az egyházmegyék kezébe jut, valamennyinek anyagi körülményei olyanok lesznek, hogy erre a célra is jut valami, s alapítványt tesznek intézetünk javára is.

Kívánatos volna az is, hogy a lelkész testvérek is tömegesebben csatlakozzanak a már bent levőkhöz, mert hiszen — felesleges is tán mondanom — a magok érdekében tennék, s az intézet célját is nagymértékben előmozdítanák! Adja Isten, hogy ezen sorokat se hiába irtam légyen!

Orosháza, 1908. nov. 17.

Okályi Adolf
intézeti ügyvivő.

Egy kis adalék a Gálik cikkéhez.

Őszintén megvallom, hogy én a kálvinistákat mindig szerettem és szeretem, s testvérünknek tartom őket ma is. Hiszen mindig közösek voltak a multban szenvedéseink és örömeink, s közösek azok a jelenben is, sőt közös az ellenségünk is, mely ma is nagy erővel, csellel és ravaszsággal tör egyaránt mindkettőnk ellen. Éppen azért én sohasem azt kerestem, a mi bennünket elválaszt, hanem mindig azt, ami összeköt bennünket.

Most azonban oly sok szomorú jelenségek merülnek fel egymásután itt is, ott is, melyek a testvériség ápolására és fentartására korántsem alkalmasak, s melyek csak ama példabeszéd igazságát bizonyítják, hogy: »inter duos litigantes, tertius gaudet!«

Igazán mély szomorúság fogta el lelkemet, a midőn Gálik testvérünk cikkét átolvastam. Nagyon jól tette, hogy napfényre hozta ezeket az adatokat. Jó lesz az ilyenekre felhívni felsőbb hatóságaink figyelmét is, talán ekkor az egyetemes közös bizottság intézkedni fog arra nézve, hogy többé ily szomorú, a testvériséggel ellenkező jelenségek föl ne merüljenek közöttünk.

Mivel nálunk is történt ez évben ily szegyenletes és sérelmes dolog, legyen szabad azt ebből kifolyólag e becses lap olvasóinak nekem is elbeszélni.

Volt a mult évben egy evang. tanítójelöltünk, aki sokáig sokfelé pályázott, de sehol nem tudott állást nyerni. Ekkor a szomszédos Simán, mely Erdőbénye filiája, — üresedésben levén a ref. tanítói állás, őt választották meg oda tanítóul, ámde azzal a kikötéssel, hogy föltétlenül át kell térnie, amit az illető »a kenyérért« meg is tön. Mint ref. tanító jegyet váltott egy helybeli derék ev. leánnyal, s nemcsak eskető papnak kértek föl, de a családommal együtt a lakodalomukba is melegen meghívtak. Már kihirdettem őket, — már a menyasszony butorait is mind elszállították,

midőn alig pár nappal az esküvő előtt ijedt arczzal állított be a vőlegény, s előadta, hogy az erdőbényei ref. pap az esperese nevében is meghagyta neki, hogy *föltétlenül reverzálist vegyen evang. menyasszonyától, mert különben még az állásán sem maradhat meg!* Megvallom, hogy alig akartam ezt eleinte elhinni, mivel ugyancsak egy szomszéd ref. falusi tanító róm. kath. nőt vett feleségül, *anélkül, hogy attól reverzálist kívántak volna!* A szegény pirja szökött az arczomba, hogy ilyen ref. papok is találkoznak. Mindenki megbotráncozott ez eseten nálunk, s legfőképpen maguk a reformátusok. Én pedig kijelentettem, hogy ily körülmények között semmiképpen meg nem esketem őket, hanem menjenek a ref. templomba, amit azonban tenni nem akartak. Kértek többen a hozzátartozóik, legyek tekintettel a családra, hiszen ők nem okai annak, ők még csak fel sem tételezték, hogy ilyesmi lehetséges legyen, s hivatkoztak arra is, hogy testvér felekezett, hogy egyek vagyunk! De én nem engedtem, s kijelentém, hogy *itt testvériségről többé szó sem lehet,* sőt én inkább eutélem a ref. papok, mint az idegen róm. kath. papok eljárását. Időközben megkerítettem és átolvastam az ugyanekkor (ez évi márczius hóban) megjelent ref. zsinati végzéseket, amelyben az áll, hogy: »Ref. lelkésznek, vagy tanítónak csakis református, vagy pedig ág. hitv. evang. neje lehet! s gyermekeit a ref. hitben tartozik nevelni!« Ámde abban reverzális adás, vagy vevésről, semmi szó nincs!

A reversális adás mindezek daczára megtörtént a kir. közjegyző előtt, szegényére az illetőknek, botráncozására a protestánsoknak, s nagy gaudiumára az ily reversális hajszát rendszeresen űző r. kath. heczkáplánok és plébánosoknak.

Igaz, hogy az utolsó perczben, az esküvést megelőző napon a bényei lelkész, illetve az alsózempléni esperes megengedték a reverzális megsemmisítését; talán a szülők esdő kérelmére, vagy talán azért, mert értesültek arról is, hogy rideg pápistás eljárásuk mennyire megbotráncoztatta még a ref. hiveket is; de ez nem menti eljárásukat, annak fájó sebe ott maradt sziveinkben.

Reformátuspapnak az unokája vagyok, reformátusok között éltem, sok barátom és rokonom van ma is köztük, de ez nem tart vissza attól, hogy az ily rideg testvériellen eljárás a közvélemény előtt meg ne bélyegezzem. Mindenesetre az egyetemes közös bizoitságnak kellene arról intézkedni, hogy a hagyományos testvéries jó viszonyt egyesek ily botorúl meg ne sérthessék.

Czékus László
abaujszántói ev. lelkész.

T Á R C A.

A miskolczi ág. h. ev. nőegylet 50 éves örömmünnepe.

Nagyszámu előkelő közönség részvétele mellett tartatott meg decz. hó 8-án a miskolczi ev. nőegylet fenállásának 50-ik emlékmünnepe az ujonnan kifestett és villanygyal kivilágított diszes templomban. Egyház és nőegylet együtt ünnepelt, áldva a Gondviselést, hogy mindkettőjüket a hosszú évek során egymás támogatására megtartotta. A nőegylet megalakítására az egyház akkori segédlelkésze Kucsész János kért s

kapott az egyháztól engedélyt, melyet megnyervén 1859 január 2-án megalakult azon czéllal, hogy egy olyan tőkét fog gyűjteni, melynek jövedelméből a lelkész fizetését 1000 frtig egészíti ki. A nagy tevékenységet kifejtő nőegylet vállalkozását siker kísérte. Első elnöke sóvári Soós jánosné alatt 1866-ig gyűjtésből volt 791 frt 16 kr. vagyona. Ez évben azonban Zelenka Pál jelenlegi lelkész indítványára fentebb említett céljától eltérve a szegény iskolás tanulók istapolását tűzte ki célul s ezzel nagy lendületet adott hivatásszerű működésének. Az egyház elemi leányiskolájánál kézimunkatanítónőt alkalmazott, a növendékeket kézimunkabeli és taneszközökkel ingyen látta el s fizette a tanítónőt. Hogy pedig e kiadásokat fedezni tudja, gyűjtés és estélyek tartása által, — melyeken a város, de a vidék intelligenciája is megjelent, szerezte meg a jótékony ügy érdekében a szükséges összeget. Az alapítványok is évről-évre növelvén a nőegylet vagyonát: Sósne 2000 frtot, Teőreők Vilma 500 frtot adván e célra, a vagyon az 1889-ik évben 7050 frt 16 kr-ra emelkedik. Az 1891-ik évben magára vállalta az egyház összes szegénysorsú tanulóinak gondozását, taníttatását, felruházását, kiknek száma évente 60—80-ra emelkedett. Tetemes összeggel járult a templom fűtés berendezéséhez, az 1878. évi árvíz alkalmával a nagyon érezhetően károsult egyház épületeire fordított költségeihez, új oltárképet 8 ezer frtért készíttetett, ezüst feszületet és 2 ezüst gyertyatartót szerzett 1200 frtért; a templom talapzatát keramit lapokkal rakatta ki, oltárt, szószéket, megfelelő 3 rendbeli diszes terítővel látta el, mely utóbbi berendezési eszközökhöz özv. Leszich Miksáné urnó leányainak áldozatkészsége folytán jutott.

A nőegylet 1871—1883-ig a budapesti árvaházra évi 6 frtot, azóta a rozsnjó kerül. árvaházra évente ugyanannyit áldoz tagsági díjakban. Alapító tagja 50 koronával a miskolczi városi daláregyletnek. Segélyezte a miskolczi vereskereszt egylet ápolónői tanfolyamát, de hivatásszerű legfőbb munkáját és jótékonyágát a tankötelesekkel szemben végzi és gyakorolja, azokkal, kik már kiskorukban is kénytelenek a nélkülözés kényerét izlelni. Ezeknek gondozására már 10 ezer koronát jóval meghaladó összeget fordított. Jelenlegi vagyona 34 ezer korona, de 100 ezer koronát meghaladna már az az összeg, melyet az 50 év alatt összegyűjtött, melynek nagyobb részét azonban a fenti nemes cél, egyház, haza s a szükölködő szegénysorsú tanulók és özvegy asszonyok segélyezésére fordította.

Az egyházközség évkönyvei mindezekről és még sok hasznos ténykedéséről részletesen tesznek tanubizonytságot.

A decz. 8-án tartott jubileumi ünnepély valóban méltó volt a nőegyletnek. Büszkeséggel tekinthet rá vissza, mert méltóvá tette rá magát.

A zsufozásig intelligens közönséggel megtelt s pazar fénygyal kivilágított templomi ünnepélyen résztvettek a városi felekezeti nőegyletek valamennyi elnökei és az ezekkel megjelent nőegyleti tagok, evang. nőegyletünknek pedig *Markó Lászlóné* elnök és *Lehoczky Györgyné* alelnök vezetése mellett valamennyi tagja. Országossá tette az ünnepélyt az országos nőegylet elnökének *Rudnay Józsefnének*, néhai Veres Pálné leányának és alelnökének *Dr. Csiky Kálmánnak* személyes megjelenése, kik az ünnepély napján érkeztek városunk s egyházunk kebelébe. Ezen urinők figyelme és részvétele az ünnepélyen, valóban meghálálhatatlan marad az ev. nőegylet részéről. Nagy

áldozatot hozva, eljöttek, hogy tanui legyenek a szerény, de a jótékonyt nagy mértékben gyakorló egyesület örömnepének, eljöttek, időt, fáradságot nem kímélve, télviz idején, hogy nemes példájukkal, áldozatkészségükkel további működésre, a szent cél érdekében lelkesedésre serkentsék az ünneplő egyesület tagjait. Résztvételük az ünnepeket magasztosabbá, sikeresebbé, gazdagabbá tette, mely nemes cselekedetük a miskolci egyesületünk és egyházunk évkönyveibe kitörülhetlen betűvel lesz beírva, de az év. egyesület tagjainak szívébe is. A gondviselés adjon nekik hosszú életet, hogy a jótékonyt még soká gyakorolhassák, s hogy megjelenhessenek mindenütt, hol nemes példájuktól, jó cselekedeteiktől áthatva az ember szeretet érdekében hatni és tenni kell.

A decz. 8-án d. u. 4 órakor kezdődő meghatározott ünnepeket egy ének elhangzása után *Zelenka Pál* lelkész-püspök meghatározó imája vezette be, mely után ugyanő meleg szavakban emlékezett a egyesület 50 évi működéséről. Melegen üdvözölte az egyesület jelenlegi tevékeny elnökét Markó Lászlónét, a városi egyesületek elnökeit, de főként a budapesti országos nőszövetség két vezérét, áldást kívánván további hasznos működésükre. *Hronyecz József* egyesületi titkár a egyesület általa részletesen megírt történetét olvasta fel, hálásan megemlékezve annak volt és a jelenben is működő vezetői, gyűjtői és tagjairól s az általa gyakorolt jótéteményekről. A szegénysorsu gyermekek részéről, kik a egyesület jótéteményeit már évek hosszú során élvezik, *Fábián Gyula* tanuló mondott társai nevében meghatározó köszönetet. Markó Lászlóné jelenlegi elnök szintén köszönetet mondott az egyháznak az ünnepek rendezéséért, valamint az ünnepeken résztvevőknek szíves megjelenéséért s szívhez szóló beszédjében további tevékenységre buzdítva a tagokat, áldást kért Istentől munkájukra. — Beszédjét követte a *Becht József* énekvezér vezetése alatt működött diósgyőri vasgyári dalárda fülbemászó éneke, melynek elhangzása után *Zelenka Pál* püspök buzgó imája s áldása s énekléssel az ünnepek végét ért.

Végül elmulaszthatatlannak tartjuk megemlíteni, hogy a templomot valóban díszítő 3 remek csillár közül a két kisebbiket a miskolci év. egyház két kiváló nőtagja özv. *Haba Józsefné* és *Edelényi Szabó Imréné* urnók adományozták, melyek 750—750 koronába kerültek, melyeken a világitásra 12—12 villanyvilágitó, a nagy csilláron pedig 24 ilyen világitó van alkalmazva.

A csillárok díszes kiállítása *Kulcsár Sándor* budapesti csillárgyárost, a villamos felszerelés a miskolci villamos részvénytársaság vezetőségét, a templom díszes kifestése pedig *Ilk József* és társai miskolci festőt dicsérik. Ez utóbbi kiadásokra a egyesület 6000 koronát meghaladó összeget fordított.

Petrovics Soma szentesi lelkész, csanád—csongrádi főesperes jubileuma.

Az őszinte tisztelet és szeretet meleg közvetlenségével ünnepelte meg a hálás szentesi evangélikus egyház érdemekben gazdag lelképásztornak *Petrovics Soma*, csanád—csongrádi főesperesnek pappá való felszentelése 40-ik és szentesi lelkészé való megválasztása 25-ik évfordulóját. Az ünneplésben részt

vett a csanád—csongrádi egyházmegye papsága is, élén az esperesség felügyelőjével, *Hász Antallal*, továbbá *Szentes* városának felekezeti külömbiség nélkül egész társadalmá, legszebb bizonyágául annak, mily általános tisztelet és szeretettel veszi körül az ünnepeket *Szentes* város egész közönsége.

Az ünneplés decz. 1-jén a reggeli órákban vette kezdetét. A presbyteri teremben összegyűlt iskolások tanítójuk vezetése alatt szép énekkel üdvözölték a jubilánst, majd az egyház presbyteriuma hálájának és jó kívánságának kifejezése mellett egy 500 koronás takarékpénztári betétkönyvet nyújtott át az ünneplőnek, hogy az mint az ő nevét viselő s általa meghatározandó rendeltetésű alapítvány kezeltesse. Ezután az evang. egyesület tisztelgett a jubiláns lakásán, neki művészi aranytollal, nevének pedig gyönyörű virágbokrétaival kedveskedvén.

A tulajdonképeni ünnepek a jubiláns papi érdemeinek koszoruját képező, díszes új templomban d. e. 11 órakor tartott diszközgyűlés keretében folyt le. Daczára annak, hogy az ünneplés hétköznap tartott, a templomot zsufolásig megtöltötte a válogatott közönség, melynek soraiban az esperességbeli egyházak és a városi összes felekezetek papjain és kiküldötteken kívül ott voltak a megyei és városi tisztviselői kar, az összes állami hivatalok, társulatok, egyesületek képviselői.

A diszközgyűlést *Mojzsik Lajos* egyházi felügyelő nyitotta meg, tömören előadva a nap jelentőségét. Indítványára küldöttség ment az ünnepektől, akit megjelenésekor lelkes éljenzés fogadott. A diszközgyűlés színe előtt először *Mojzsik* egyh. felügyelő a szentesi egyház, — *Hász Antal* esp. felügyelő az egyházmegye, — majd *Thomay József* szegedi lelkész a lelkészi kar, — és *Mátéffy Ferencz* dr. polgármester a város közönsége nevében üdvözölték a jubilánst ékes és szívhez szóló beszédekkel, melyekre *Petrovics Soma* tartalmilag és alakilag egyaránt remek, szép beszéddel válaszolt, elhárítván magától az elismerés és magasztalás koszoruit s azokat az egyházi és esperességi elnöktársai közt osztván meg.

Midőn még a diszközgyűlésen elhangzott beszédeknek a jegyzőkönyvbe szó szerint való felvétele határozottat el, a Himnusz eléneklésével a lélekemelő és meghatározó szép ünnep végét ért.

Este a színház tágas szép termében fényes lakomára gyűltek össze *Petrovics Soma* tisztelői, nők és férfiak több mint 200-an, ahol a délelőtti ünnepek méltó kiegészítéséül gyönyörű pohárköszöntők egész sora hangzott el. *Hász Antal* felügyelőnek királyköszöntője után *Saguly János* pitvarosi lelkész méltatta az ünnepeket papi erényeit és érdemeit, mire a jubiláns költői szárnyalású szép beszéddel az őt ünneplő közönséget éltette; *Cicatricis* dr. alispán, mint a megyei és városi közélet érdemes munkását köszöntötte fel a jubilánst, majd *Futó Zoltán*, ref. lelkész igen sikerült toasztban a jubiláns nejét, *Hász Antal* az egyházmegye nevében, *Draskóczy Ede* a paptársak, *Friedmann* rabbi nagyon szép beszéddel az izraelita hitközség, *Szekuliczii* lelkész a gör. kel. egyház nevében, *Gyenes Antal* káplán a róm. kath. egyház nevében éltették a közkedveltségnek örvendő ünnepeket.

Akik az ünnepekre el nem jöhettek, táviratilag fejezték ki jó kívánataikat, többek közt: *Zsilinszky Mihály* ny. államtitkár, *Scholtz Gusztáv* püspök, *Károlyi Imre* gr., *Kelemen Béla* főispán, *Fekete Márton* a békés-bánati ref. egyházmegye felügyelője, *Zsilinszky Ede* dr., arad—békési esp. felügyelő, a szarvasi- és

csabai főgymnasiumok és a szarvasi tanítóképzde tanárikara és még nagyon számosan.

Akik pedig ott voltunk, egy igazán lelket-üdítő szép napnak felejthetetlen emlékével s azon lelkesítő tapasztalattal távoztunk, hogy az Isten országa és a közjó érdekében kifejtett munkásság a jók, az igazak és kivált azok hálás elismerésében — akikért munkálkodtunk és fáradtunk — birja a legszebb, legédesebb jutalmát.

Ha valaki, úgy Petrovics Soma rászolgált erre a jutalomra s ha valamely egyháznak, úgy a szentesinek volt miért lelkészét így jutalmaznia. A 25 év előtti jelentéktelen, gyenge kis gyülekezet ma az esperességnek legrendezettebb s kis lélekszáma daczára is legtekintélyesebb egyháza. Van művészi alkotású, 70 ezer koronába került szép temploma, palotaszerű, tágas paplaka, modern berendezésű iskolája, szép jövedelmet hozó bérháza s nemcsak semmi adóssága, de még 40,000 koronát meghaladó tőkéje van. Pedig mikor Petrovics Szentesre került: összesen 8000 frtnyi templom-alapja volt összegyűjtve. Azokat a szentesi evangélikusok lélekszámához mérten óriási összegeket az ő buzditó szava és hangya szorgalma hozta össze. Az evang. nőegylet — melyet a hitélet ápolása és a jótékonyosság gyakorlása végett havi 10 kros befizetéssel alakított meg, — daczára tagjai csekély számának 20 év alatt 5500 koronát áldozott a közjótékonyosság oltárán s még 2600 korona tőkéje is van. A csépai leányegyház roskadozó imaháza helyén szép iskola és tanítói lak s 3 harangos sugártornyú templom hirdeti a fáradhatlan lekipásztornak mindenre kiterjedő atyai gondosságát.

Pedig az egyházmegye, melynek szervezési gondoljai is az ő vállaira szakadtak, az egyházkerület is mennyire igénybe veszi az ő munkásságát, ismerjük egyházkorinányzati és irodalmi munkáiból. Pihenést ő nem ismer, rá nézve gyönyörűség a munka változatossága. Adja a Mindenható, hogy még sokáig jó egészségben, áldásosan munkálkodhassék. S—s.

BELÉLET.

Előfizetési felhívás.

Lapunk a jövő évvel ötödik évfolyamába lép. Felkérjük tehát összes t. olvasóinkat előfizetéseiknek minél előbb leendő megújítására. Előfizetési feltételeink a régiek.

Egész évi előfizetés . . .	12 K.
Fél " " . . .	8 K.
Negyedévi " . . .	3 K.

Az előfizetési pénzek Geduly Henrik f. szerkesztő-kiadó címére, Nyiregyházára küldendők.

Készséges tisztelettel

Nyiregyháza, 1908. decz. 16.

Az „Ev. Órálló“ kiadóhivatala.

Lelkészwálasztás. A rohonczi ev. gyülekezet lemondás folytán megüresedett lelkeszi állomására egyhangu választással *Balikó Lajos* kőszegi hitoktató segédlelkészt választotta meg. Beiktatását Ulreich Pál n.-n.-szentmihályi és Ziermann Lajos pinkafői lelkészek segédlete mellett f. hó 13-án végezte Stettner Gyula

főesperes. — A beiktatott lelkész I kor. IV. 1—5-re alapított beszédében hangoztatott szép eszméit kísérvé Isten áldása!

Nem szabad temetni. E czimen az „Arad és Vidéke“ cz. politikai lap írja f. é. decz. 2-iki számában a következőket: A szent inkvizíció rendelete. Szent inkvizíció kongregációnak hivnak egy Rómában székelő biborosokból álló testületet, amelynek kötelessége a többek között „a hitélet működését“ ellenőrizni. Ez a szent inkvizíció most, hogy méltó legyen nevéhez és a Torquemadákhöz, gondolt merészet és nagyot. Kimondia, hogy nem szabad eltemetni az olyan katolikusokat, akik eretnek lelkész előtt léptek házasságra. Erre vonatkozólag a Budapesten megjelenő Egyházi Közlönyben a következőket olvassuk: „A római szent Inkvizíció kongregáció akként határozott, hogy az egyházi temetés megtagadandó az olyan katolikusoktól, akik eretnek lelkész előtt léptek házasságra nem katolikusokkal s gyermekeik nem katolikus nevelésébe beleegyeztek, vagy azokat tényleg az eretnekségben nevelték fel, ha szélütés következtében önkivületbe esvén, kimulnak anélkül, hogy előbb az egyházzal kibékültek, vagy jelét adták volna bánatuknak. Ez tehát csak gyakorlati alkalmazása az általános egyházjognak, amely tiltja a nyilvános bűnösök egyházi temetését“. Még csak ez hiányzott tehát a „Ne temere“ után! Rómában — úgy látszik — azt hiszik, hogy még mindig a középkorban élünk s egyházi átkok és súlyos rendeletek mennyköveivel agyon lehet sujtani minden felvilágosodott embert, A „Ne temere“ úgy hullámai még ma sem simultak el s Róma már gondoskodik újabb izgalomról, hogy a felekezetek közt levő kisdud békességet teljesen feladulja. Szerencse, hogy nálunk nemcsak a protestánsok foglaltak állást a „Ne temere“ ellen, hanem a fölvilágosodott katolikusok is. A magyar püspökök legnagyobb része elítélte a pápai bullát s mindent elkövettek Rómában, hogy a rendeletet visszaszivassák. S ez természetes is. A „Ne temere“ ugyanis a katolikusokat sujtja elsősorban. Épp úgy, mint a szent inkvizíció kongregáció legújabb rendelete. Reméljük tehát, hogy az új inkvizítoroskodás ellen maguk a katolikusok s elsősorban a fölvilágosodott gondolkodásáról ismert magyar katolikus püspöki kar fog sikra szállani.“ Hát ez a középkori fogás magamagát kommentálja. Csak tovább a lejtőn!

Gyászrovat. A késmárki ág. hitv. ev. kerületi lyceum pártfogósága és tanári testülete mélyen megsomorodott szívvvel jelenti, hogy Zvarinyi Sándor nyug. lyceumi tanár f. évi december hó 11-én, életének 60-ik, nyugalomba vonulásának 2-ik évében elhunyt. A megboldogult földi maradványait f. hó 13-án d. u. fél 3 órakor helyezzük örök nyugalomra a késmárki temetőben. Nemes lelkesedéssel szolgálta 33 évig mint tanár s ez idő alatt 9 éven át mint igazgató intézetünket s a magyar evangélikus tanügyet. Áldott jó lelke, nemes szíve felejthetlenné teszük őt úgy tanártársai, mint nagyszámu, hálás tanítványai előtt. Áldott emlékét szeretettel s kegyelettel őrizzük! Késmárk, 1908. évi december hó 11-én. — A szatmárnémeti-i evang. egyház tanácsa szomorú szívvvel jelenti, hogy Horváth Benő dr. kir. törvényszéki bíró. a szatmár-németi evang. egyház hitbuzgó presbitere f. hó 8-án d. u. 3 órakor elhunyt. A megboldogult emléke egyházunk kegyeletében élni fog. Szatmár, 1908. december 8. Az egyháztanács.

Nemeslelkü végrendelező. Dr. *Rajner Gyula* budapesti lakos végrendeletében 5000—5000

korona hagyományt rendelt a magyar ág. h. ev. és magyar ref. egyházaknak leánynevelő intézeteik javára. A hagyomány az ev. egyházegyetem, illetve a ref. convent főnhatósága alatt kezeltetik: illetve ezek által osztatik fel az egyes kebelbeli leánynevelő intézetek közt a szükséghez képest. — Legyen áldott a jólelkű, nemes szívű jóltevő emléke és Isten áldása a kegyes hagyományon.

Meghívó. A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület rozsnói fiu- és leányárvaházának felügyelő-bizottsága az árvaház 25 éves fennállásának alkalmából, a f. évi december hó 22-én d. u. 3 és fél óraker tartandó árvaházi karácsonyfa-ünnepély keretében, az evang. főgimnázium tornacsarnokában emlékünnepet rendez, melyre az árvaház t. pártfogóit, barátait, az árvanevelés iránt érdeklődő emberbarátokat tisztelettel meghívja. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Krisztus Urunknak áldott születésén, . . . Éneklik az árvaház növendékei, 2. Megnyitó-beszéd. Mondja: Terray Gyula, főesp. árvah. e. elnök. 3. Eljött már akit a szent atyák vártak. . . Éneklik az árvaházi növendékek. 4. Ünnepi beszéd. Mondja: Hevessy Bertalan, árvaházi v. elnök. 5. Oly rég vártuk ezt a napot. . . Éneklik az árvaházi növendékek. 6. Az árvaház 25 éves története. Felolvassa: Egyed Dávid arvaatya. 7. Szállj imánk az ég Urához. . . Éneklik az árvaházi növendékek. 8. Az árvaház volt növendékeinek üdvözlő-szava. Tolmácsolja: Uglar Miklós. volt növendékünk, nagylaki áll. el. isk. tanító. 9. Az árvaház jelenlegi növendékeinek hálaszózata. Tolmácsolja: Sávoly Pál, árvaházi növendékek, VIII. oszi. gimn. tanuló. 10. Puha meleg tolla van a kis madárnak. . . Éneklik az árvaházi növendékek. 11. Karácsony van. . . Alkalmi költemény szavalja: Hunsdorfer Ilonka árv. növendék, III. oszt. polg. leányiskolai tanuló. 12. Ajándékok kiosztása. 13. Záró-ima. Mondja: Terray Gyula főesp. árv. e. elnök. 14. Vigan legyünk. . . Éneklik az árvaházi növendékek. Rozsnyó, 1908. december 4. Az árvák karácsonyfájára szánt minden szeretetadományt — bármily csekélység legyen is — köszönettel fogadunk. Az árvaházi bizottság nevében: Terray Gyula, főesp. árvah. e. elnök. Egyed Dávid, arvaatya.

A nyiregyházi egyház múlt vasárnap tartotta tisztújító közgyűlését, a melyen a Májerszky Béla I. és Somogyi Gyula II. felügyelő lemondása által megüresedett felügyelői tisztségekre *Balla Jenő* v. tanácsos, illetve *Leffler Sámuel* főgimn. igazgató választott meg egyhangulag. A megválasztottakat Geduly Henrik lelkész hosszabb beszéddel üdvözölte, s megválasztásuk feletti örömüknek Somogyi Gyula közjegyző és Kovács L. János gazda is kifejezést adtak. A megválasztott felügyelők általános tetszéssel fogadott programbeszéddel foglalták el a széköket. Megválasztottak még a pénzügyi bizottság elnökéül Eltscher Simon főgim. tanár, iskolaszéki v. elnöknek és ügyésznek Dr. Prok Gyula ügyvéd, pénztárosnak Paulusz Márton gazda, ellenőrnek Szmolár Pál gazda, gondnoknak Déri P. Pál iparos, jegyzőnek Dr. Vietoritz István k. közjegyzőhelyettes és Pataky Lajos tanító. Csendes vizeken boldogan haladjon előre a kiterjedt Sion hajója.

Felelet. A tankönyvpályázat után tudakozódó olvasóinknak megnyugtatóra a budapesti egyház vezetősége részéről vett felvilágosítás alapján közöljük, hogy a kívánt közlemény lapunk legközelebbi számában minden valószínűség szerint napvilágot lát.

Eddig azért nem küldhették be hozzánk, mert az e tárgyban dönteni hivatott f. hó 7-iki presbiteri ülés jegyzőkönyve még nem hitelesített.

NEKROLOG.

Czuppon Sándor † A dunántuli evang.

egyházkerületet ismét súlyos veszteség érte, elvesztette egyik legagiliasabb esperesét: Czuppon Sándort, a zalai egyházmegye esperesét, a kövágóeörsi tekintélyes gyülekezet buzgó papját. Sokan azok közül, kik ismerték és e sorokat olvassák, nem akarnak majd szemüknek hinni és e hirt egy goromba tévedésnek fogják első pillanatra tartani. Hogy lehet, hogy ez a férfit, kit tavaly a kerületi és egyetemes gyűléseken még mint a megtetsült életerőt csodálhattunk, letörjön és egy hosszú kínos betegség martalékja legyen. Pedig már akkor is beteg volt. Panaszkodott, hogy testi ereje, egészsége nem akar engedelmessé válni — de nem igen hitt neki senki, hisz erős termet, egészséges arczzsine inkább tultengő egészséget árult el, nem beteges állapotot. Fájdalom, öneki volt igaza, sejtelve valóra vált, a herculesi erő s termet a sirba hanyatlott. Nem használta a tudomány, nem a természetes gyógyforrások, sem az erős akarat, mely dacolni akart a bensejét mind gyorsabban ölü nyavalyákkal szemben. Folyó évi december hó 10-re kiadta lelkét. Elég korán, a legszebb férfi korban, 54 éves korában, mikor pedig még teli volt nemes ambícióval, munkakedvvel, az egyház ügyeiért ritka buzgósággal és lelkesedéssel.

A temetésén, mely e hó 12-én ment végbe, jelen volt egyházmegyéje lelkészeinek és tanítóinak nagy száma, a közelből és távolból összesereglett hívek, a vármegye és egyéb hatóságok képviselőinek részvételével bizonyosság mellett, hogy mily köztiszteletben, közbecsülésben álló férfi volt. Nyugodjék békességben, legyen áldott emlékezete.

Rövid életrajzi adatai ezek: Czuppon Sándor született 1854-ben Tompaházán. Tanulmányait végezte a soproni főgimnáziumban, a soproni és a bécsi theológián. Felavatást nyert 1879. okt. 23-án Sopronban. Káplánkodott Nagygerezsden, 1883. december 19-től 1886. május 28-ig rendes lelkész Szenden, majd 1886—1908-ig Kövágóeörsön. A zalai egyházmegyének esperesi tisztét 1896-óta viselte.

PÁLYÁZATOK.

A zólyomi ág. h. ev. egyházmegyéhez tartozó s halálozás folytán megüresedett *Korponai* tót-magyar nyelvű egyház **lelkészi állomására** pályázat hirdetik.

Javadalmazás: 1. Szabad lakás a paplakon gazdasági épületekkel, két kert. 2. Kézpénzben 820 K. 3. Gabona, bor és széna váltság fejében 890 K. 4. Tűzifa 102 ürméter á 2 K. 204 K. 5. Földjándékoság 20 K. 6. Palástdíjak, offertoriumok és anyakönyvi kivonatok becsértéke: 332 K. Összes javadalom: 2266 korona.

A bányai egyházkerületi lelkészválasztási szabályrendelet értelmében kellően felszerelt jelentkezések alólírott főesperes hivatalánál 1909. évi január hó 12-ig nyújtandók be.

Kelt Breznóbányán és Budapesten, 1908. decz. 15.
Csipkay Károly s. k. Svehla Gusztáv s. k.
egyházmegyei felügyelő. (2—1) főesperes.